

Phát triển đội ngũ giáo viên chủ nhiệm lớp ở các trường trung học cơ sở thành phố Thủ Đức

Châu Văn Nhân*

*Học viên cao học, Trường Đại học Trà Vinh

Received: 18/6/2024; Accepted: 2/7/2024; Published: 15/7/2024

Abstract: From research results; Through the article, the author proposes measures to develop a team of homeroom teachers in secondary schools in Thu Duc city.

Keywords: Homeroom teachers, junior high school, Thu Duc city

1. Đặt vấn đề

Giao viên chủ nhiệm (GVCN) là nhà giáo được giao trách nhiệm quản lý, giáo dục một lớp học sinh (HS) trong trường trung học cơ sở (THCS), bởi thế GVCN được xem là “người đáng tin cậy”. Trong bối cảnh đổi mới GDPT hiện nay khi vai trò của người GVCN có sự đổi mới căn bản, từ chỗ phải chăm lo sự phát triển toàn diện nhân cách HS lớp được giao nhiệm vụ phụ trách của năm học đó để học sinh (HS) không chỉ phát triển về trí năng mà còn phát triển về thể năng và tâm năng, phát triển về năng lực song song với phẩm chất HS.

Ở TP Thủ Đức, đội ngũ GVCN ở các trường THCS thời gian qua đã được quan tâm phát triển; nhất là khi áp dụng chương trình SGK mới. Tuy nhiên, GVCN còn phải tổ chức các hoạt động kỹ năng, trải nghiệm cho HS, đặt người GVCN vào một thách thức lớn, áp lực to làm sao phải hoàn thành công việc được tin cậy, giao phó cho GV chủ nhiệm. Vì vậy, PTĐNGVCNL các trường THCS là một vấn đề cấp thiết, có ý nghĩa lâu dài, đảm bảo sự vững chắc cho giáo dục nhà trường phổ thông THCS.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng PTĐNGVCNL ở các trường THCS TP Thủ Đức

TP Thủ Đức được thành lập vào cuối năm 2020 trên cơ sở sáp nhập 3 quận cũ là Quận 2, Quận 9 và Quận Thủ Đức. Hầu hết CBQL và GV các trường THCS TP Thủ Đức có nhận thức đầy đủ về vai trò của GVCN trong xây dựng và thực hiện kế hoạch giáo dục HS, GVCN phối hợp với cha mẹ để tổ chức và giám sát việc giáo dục HS; bước đầu GVCN đã thực hiện các nội dung liên quan đến công tác chủ nhiệm như việc tìm hiểu thông tin về HS của lớp chủ nhiệm, tổ chức các hoạt động giáo dục và đánh giá kết quả giáo dục toàn diện của HS trong lớp, xây dựng kế hoạch giáo dục của lớp chủ nhiệm. Một ưu điểm khác nữa

là GVCN có các năng lực đảm bảo yêu cầu cũng như thực hiện tốt các nhiệm vụ được phân công. Thực trạng PTĐNGVCNL trong trường THCS được đánh giá khá tốt.

Tuy nhiên, nhận thức về vai trò của công tác GVCN chưa cao, vẫn còn CBQL và GV nhận thức chưa đầy đủ về vai trò của GVCN, đây cũng là những trở ngại không nhỏ cần được khắc phục nhằm nhận thức và hiệu quả của công tác GVCN và giáo dục của nhà trường. Việc thực hiện nội dung của công tác GVCN lớp vẫn còn hạn chế. Bên cạnh đó, công tác phối hợp giữa các lực lượng trong và ngoài nhà trường của GVCN để giáo dục HS chưa thực hiện hiệu quả. Công tác GVCN lớp và PTĐNGVCNL ở các trường THCS TP Thủ Đức vẫn còn một số hạn chế, yếu kém.

2.2. Biện pháp PTĐNGVCNL ở các trường THCS TP Thủ Đức

2.2.1. Nâng cao nhận thức cho CBQL, GV về tầm quan trọng của PTĐNGVCNL

Biện pháp này nhằm bồi dưỡng nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác GVCN lớp. Giúp lãnh đạo nhà trường cụ thể hóa mục tiêu, lựa chọn tiêu chuẩn GVCN và là cơ sở để GVCN biết rõ mình phải đạt những gì sau khóa học để có phương hướng phấn đấu rèn luyện.

Nội dung và cách thực hiện

Nhà trường tổ chức các đợt tập huấn nâng cao nhận thức, trình độ và năng lực cho GVCN về vai trò, trách nhiệm của GVCN trong QLGD HS, tổ chức các hoạt động giáo dục toàn diện HS THCS.

Quán triệt cho đội ngũ GV, nhân viên của nhà trường, đặc biệt là đội ngũ GVCN về vai trò, vị trí quan trọng của công tác GVCN lớp trong bối cảnh đổi mới GD hiện nay. Giúp GVCN tìm hiểu, nhận thức đầy đủ các quy định của ngành, của Sở GD, của nhà trường quy định về công tác GD HS nói chung và CTCNL ở trường THCS nói riêng. Vận dụng sáng tạo, linh hoạt

những chủ trương, chính sách của trong các trường THCS TP Thủ Đức, của chính quyền phường (xã) vào hoạt động CN lớp.

2.2.2. Tăng cường xây dựng, tổ chức “tập thể tự giáo dục” của lớp chủ nhiệm

Biện pháp này nhằm phát huy tính tự chủ, tính chủ thể có tính tự giác cao cho mỗi HS. Ban cán sự lớp triển khai và tổng kết các hoạt động trong tuần, tháng, GVCN đóng vai trò tham mưu khi cần thiết.

Nội dung và cách thực hiện biện pháp

Xây dựng tính tự quản cho HS ngay trong việc tổ chức các sinh hoạt tập thể của lớp, hướng dẫn cán bộ lớp tổ chức giờ sinh hoạt lớp cuối tuần. Chi đạo GVCN quan tâm một cách thấu đáo đến việc tổ chức bộ máy tự quản cho lớp, dựa trên nghiên cứu hồ sơ, học bạ và quan sát thực tiễn, chỉ định một ban cán sự lâm thời.

Phân lớp thành các tổ HS có cơ cấu HS nam, nữ, trình độ học tập tương đối đồng đều.

Phân công trách nhiệm cho ban cán sự và các tổ trưởng để quản lý HS và bắt đầu tổ chức các hoạt động chung. Công tác tổ chức của lớp là một công việc quan trọng, ban cán sự như thế nào thì lớp sẽ phát triển theo chiều hướng đó. Ban cán sự tốt là chỗ dựa vững chắc cho GV CN trong các hoạt động giáo dục HS. Muốn xây dựng lớp tự quản, đầu tiên phải lựa chọn, bồi dưỡng được lớp trưởng xứng đáng là con chim đầu đàn của lớp, có phong cách chỉ huy và giao tiếp tốt, cùng một Ban cán sự lớp, tổ gương mẫu có khả năng tổ chức và quan trọng nhất là có tinh thần trách nhiệm cao. Đối với lớp khá, giỏi để làm được điều này không khó, song đối với lớp trung bình, yếu thì đây quả là vấn đề không dễ. Để lớp trưởng cũng như đội ngũ cán bộ lớp ngày càng có đủ năng lực điều hành, tổ chức đòi hỏi GVCN phải có kế hoạch lựa chọn khoa học, tổ chức và bồi dưỡng cho những em này một số kỹ năng cần thiết, nhất là thời gian đầu cấp học mới. Để thực hiện được biện pháp này GV cần tin tưởng khả năng của HS, các em hoàn toàn có thể tự quản được nếu có tác động đúng cách của chúng ta. Người GV luôn biết cách tạo cho các em sự tin tự vào khả năng của chính mình và tạo điều kiện để HS được thể hiện khả năng của mình trong công việc tập thể. Bồi dưỡng khả năng tự quản cho HS đòi hỏi phải có quá trình hướng dẫn, chỉ bảo, giúp đỡ HS từ thấp đến cao, để HS tự giải quyết công việc từ đơn giản đến phức tạp.

2.2.3. Cụ thể hoá việc xây dựng kế hoạch CTCNL tại các trường THCS TP Thủ Đức

Biện pháp này rất quan trọng. Xây dựng kế hoạch là việc làm rất quan trọng đối với Ban Giám hiệu nhà

trường, bởi nó gắn liền với việc lựa chọn mục tiêu và chương trình hành động trong tương lai, giúp BGH xác định được những chức năng khác còn lại, nhằm đảm bảo mục tiêu đề ra.

Nội dung và cách thực hiện

Kế hoạch công tác CNL được xây dựng theo khung thời gian; kế hoạch năm học, kế hoạch học kỳ, kế hoạch tháng, kế hoạch tuần, mỗi giai đoạn có những nội dung khác nhau được thể hiện rõ ràng, cụ thể và các nội dung phải bám sát vào văn bản chỉ đạo của các ban ngành liên quan. Kế hoạch phải xác định mục tiêu cần đạt, phù hợp với điều kiện thực tế nhà trường về nội dung và cách thức thực hiện, có tính khả thi, cụ thể hóa thời gian thực hiện các hoạt động. Kế hoạch CTCNL phải đảm bảo tính thống nhất cao giữa các thành viên trong nhà trường.

Để đảm bảo có được một kế hoạch hợp lý, khả thi, khoa học việc xây dựng kế hoạch CNL, Hiệu trưởng trường THCS cần thực hiện những nội dung sau: Xác định mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ, chương trình hành động chung của ngành, cấp học và của nhà trường, dựa trên các văn bản chỉ đạo cấp trên và tình hình thực tế ở trường, lớp. Huy động các lực lượng phối hợp gồm: Phó hiệu trưởng, tổ trưởng chuyên môn, cán bộ đoàn thanh niên cùng nhau góp ý xây dựng kế hoạch CTCNL của trường THCS ngay từ đầu năm học. Nội dung kế hoạch cần phải đảm bảo các căn cứ sau: Căn cứ vào mục tiêu, nhiệm vụ, kế hoạch chung của nhà trường (dựa vào các văn bản chỉ đạo của ngành và các tổ chức chính quyền, đoàn thể liên quan); mục tiêu, kế hoạch công tác của các tổ chức đoàn thể trong nhà trường; đặc điểm tình hình thực tế nhà trường (bao gồm các đặc điểm về truyền thống nhà trường, CSVC, tập thể GV, những mặt khó khăn và thuận lợi cơ bản, hoàn cảnh, điều kiện của số đông HS và gia đình HS...); đặc điểm cụ thể của từng địa phương (tình hình phát triển kinh tế - xã hội của địa phương, môi trường xã hội, vị trí địa lý...); Dự báo của GV về khả năng phát triển toàn diện của HS.

2.2.4. Đổi mới KTĐG CTCNL trong trường THCS TP Thủ Đức

Biện pháp này nhằm nâng cao ý thức trách nhiệm cá nhân và hiệu quả công việc, nâng cao chất lượng CTCNL ở các trường THCS. Thông qua KTĐG của lãnh đạo và CBQL của trường THCS đối với CTCNL để nắm bắt kịp thời tình hình, kết quả GDHS, những khó khăn, vướng mắc, có biện pháp điều chỉnh kịp thời để công tác này đạt hiệu quả.

Nội dung và cách thực hiện biện pháp

Xây dựng kế hoạch và tổ chức các hoạt động kiểm tra của lãnh đạo, CBQL. Xây dựng nội dung kiểm tra

theo từng đợt (kiểm tra toàn diện hay kiểm tra chuyên đề theo từng mặt...) và cách thức tiến hành (theo định kỳ báo trước và kiểm tra đột xuất. Xây dựng đoàn/nhóm kiểm tra có sự phân công hợp lý. Việc kiểm tra thường xuyên còn có ý nghĩa tư vấn góp ý cho các GVCN rút ra bài học kinh nghiệm để làm tốt hơn CTCNL ở trường THCS, cũng là hình thức chia sẻ kinh nghiệm giữa các thể hệ GV. Tham gia các hoạt động GD của các lớp cũng là hình thức kiểm tra không chính thức nhưng có thể nắm vững tình hình thực tế của GVCN và HS. Xây dựng các tiêu chí đánh giá công tác GVCN cân sát với quy định của ngành giáo dục liên quan đến công tác này, các tiêu chí có tính đặc điểm, điều kiện của nhà trường, HS nhằm bám sát thực tế và là cơ sở cho việc nâng cao chất lượng đối với công tác này.

Hiệu trưởng quản lý kết quả kiểm tra công tác CNL. Kết quả kiểm tra này là một dữ liệu để Hiệu trưởng đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ của mỗi cá nhân, mỗi bộ phận, là tiêu chí để xét thi đua, khen thưởng. Đồng thời, đây cũng là cơ sở để CBQL bồi dưỡng kỹ năng, nghiệp vụ, nâng cao năng lực thực hiện CTCNL cho ĐNGVCNL.

2.2.5. Huy động nguồn lực và các điều kiện đảm bảo để thực hiện CTCNL ở trường THCS

Biện pháp này rất cần thiết. Việc đảm bảo các điều kiện cần thiết để GVCN vừa có thể thực hiện tốt nhiệm vụ của một GV, bao gồm giảng dạy môn học, vừa có thể thực hiện tốt công tác GVCN, nghĩa là chịu trách nhiệm quản lý HS trong lớp. Ngoài ra, họ cũng phải thực hiện các nhiệm vụ khác trong cuộc sống cá nhân và xã hội của họ, bao gồm hoạt động đoàn thể, nâng cao trình độ chuyên môn, đảm bảo cuộc sống gia đình và duy trì các mối quan hệ xã hội khác. Điều này đòi hỏi một sự cân đối và hiệu quả trong việc quản lý thời gian, sự hỗ trợ từ nhà trường và cộng đồng xung quanh để giúp GVCN lớp có thể thực hiện tất cả các nhiệm vụ này một cách hiệu quả. Dựa trên kế hoạch đã được phê duyệt, Hiệu trưởng cần xác định những nguồn lực chính mà cần được huy động để hỗ trợ và nâng cao chất lượng công tác GVCN lớp. Điều này bao gồm việc tìm hiểu về năng lực và điều kiện cá nhân của GV, hiểu rõ tình hình thực tế của từng lớp học và từng HS. Đồng thời, cần thực hiện một cuộc đánh giá về mối quan hệ với chính quyền địa phương, tổ chức và đoàn thể trong và ngoài trường học, có liên quan đến công tác GVCN lớp. Mục tiêu của việc này là để có khả năng phân chia nguồn lực một cách hiệu quả, tùy theo từng trường hợp cụ thể trong lĩnh vực giáo dục.

Bên cạnh đó, cần tăng cường thực hiện kế hoạch

và nội dung tập huấn, đào tạo chuyên môn và nghiệp vụ cho GV. Thiết lập các hệ thống qui chế và quy tắc để tạo ra sự phối hợp hiệu quả giữa GVCN lớp và các lực lượng giáo dục trong và ngoài trường, như GV bộ môn, công đoàn, Liên - Chi đội, cha mẹ HS, v.v. Mục tiêu của việc này là tạo ra một nguồn lực tổng hợp mạnh mẽ để hỗ trợ cho hoạt động giáo dục HS nói chung và công tác GVCN lớp nói riêng.

4. Kết luận

Trên cơ sở thực trạng phát triển đội ngũ GVCNL bài viết đề xuất 5 biện pháp PTĐNGVCNL ở các trường THCS TP Thủ Đức. Trong đó, biện pháp 1 tập trung vào sự hiểu biết và nhận thức về vai trò quan trọng của công tác GVCN lớp trong quá trình giáo dục. Biện pháp 2 “Tăng cường xây dựng, tổ chức “tập thể tự giáo dục” của lớp chủ nhiệm” là nhiệm vụ quan trọng nhằm nâng cao khả năng tự quản lý, tự giáo dục của HS nhằm hướng tới hình thành ở HS những phẩm chất và năng lực cần thiết. Trong khi đó, biện pháp “Cụ thể hoá việc xây dựng kế hoạch CTCNL tại các trường THCS TP Thủ Đức”, biện pháp này liên quan trực tiếp đến việc thực hiện công việc CNL. Khi đã có sự nhận thức và khả năng cải thiện từ biện pháp 1 và 2, biện pháp 3 giúp GVCN lớp xác định và thiết kế các kế hoạch cụ thể để quản lý và hướng dẫn lớp học. Biện pháp “Đổi mới KTĐGCTCNL trong trường THCS TP Thủ Đức” là nhiệm vụ quan trọng. Sau khi biện pháp 3 giúp xây dựng kế hoạch, biện pháp 4 đảm bảo rằng công tác GVCN lớp được theo dõi và đánh giá một cách chính xác và công bằng. Điều này khuyến khích sự cải thiện liên tục trong CTCNL. Nhằm đảm bảo việc thực hiện các nội dung của CTCNL được hiệu quả thì việc “Huy động nguồn lực và các điều kiện đảm bảo để thực hiện CTCNL ở trường THCS”, biện pháp 5 nhằm đảm bảo các điều kiện cho việc thực hiện các nhiệm vụ của công tác GVCN lớp, đồng thời đây cũng là biện pháp hỗ trợ cho các biện pháp trên.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 Ban hành chương trình giáo dục phổ thông*.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020). *Điều lệ trường THCS, Ban hành kèm theo thông tư số 28/2020/TT-BGD&ĐT*.
3. Nguyễn Thanh Bình (2010). *CTCNL ở trường PT, MS.SPHN- 09-465NCSP*.
4. Nguyễn Thanh Bình (chủ biên) (2011). *Tài liệu bồi dưỡng CBQL, GV về công tác GVCN lớp ở trường PT, Hà Nội*.
5. Quốc hội (2019), *Luật số: 44/2009/QH12 về sửa đổi bổ sung luật Giáo dục*. Hà Nội.